

А головне, щоб залучити значні інвестиційні фонди – і задіяти їх ефективно і з користю – Україні необхідний стабільний уряд з широкою базовою підтримкою і послідовним підходом до економічного планування.

Саме вирішення цих завдань допоможе нашій державі вплинути на процес глобального розвитку, здійснити прогресивні зрушення в економіці, поліпшити інвестиційний клімат, підвищити конкурентоспроможність та загалом забезпечити сталий соціально-економічний розвиток держави.

1. Гостюк М.І. *Зарубіжні інвестиції та економічні інтереси іноземних інвесторів* // *Економіка України*. - 2013. - № 8.

2. Пирог О.В. *Іноземні інвестиції як фактор економічного зростання економіки в Україні* // *Актуальні проблеми економіки*. - 2015. - № 5.

3. Харламова Г.О. *Інвестиційна позиція та перспективи інтеграції України у міжнародний інвестиційний простір* / Г. О. Харламова // *Інвестиції: практика та досвід*. – 2009. – № 20.

Терлецька Л.Т.

студентка

Ливдар М.В.

к.е.н., доцент

Національний університет «Львівська політехніка»

ОСОБЛИВОСТІ, АНАЛІЗ СИТУАЦІЇ ТА НАСЛІДКИ УКРАЇНСЬКОЇ ТРУДОВОЇ МІГРАЦІЇ

Протягом існування всього періоду людства відбувалися міграційні процеси. Переміщення працездатного населення з країни однієї в іншу в пошуках роботи, вищої заробітної плати та кращих життєвих умов на сьогодні має важливий вплив на економічний розвиток, соціальне та політичне життя, сферу культури в країні. Саме тому одним із визначальних чинників, який характеризує розвиток відносин соціально-трудова, формує ситуацію на ринках праці регіону, сферу зайнятості, рівень добробуту та структуру заощадження і споживання – є трудова міграція.

З 1 січня 2016 року в Україні за 25 років вперше вступив в дію закон « Про зовнішню трудову міграцію » [1], що входить до пакету законів, необхідних для лібералізації візового режиму з ЄС та регулює основні правові аспекти легального для українців працевлаштування за кордоном. В даний час Україна підписала міждержавні угоди про трудову міграцію з наступними країнами : Латвія, Литва, Вірменія, Польща, Чехія, Словаччина, В'єтнам. У цих країнах українські трудові мігранти можуть користуватися захистом держави, який виражається у праві людини, що працює на оплачувану відпустку, на умови роботи, що відповідають санітарним нормам, і на багато іншого, аж до права на пенсію. Однак варто відзначити: найбільшу економічну користь державі приносять саме нелегальні доходи мігрантів, які ті всіма можливими способами передають на Батьківщину.

За даними дослідження порталу « HeadHunter Україна » з п'яти працівників кожен четвертий задумується про еміграцію. Близько 38 % українців шляхи шукають, щоб виїхати за кордон в Польщу, Канаду, США чи в Німеччину [5] .

Складний феномен являє собою сучасна міжнародна міграція робочої сили, що впливає на всі сторони розвитку суспільства – економіку, демографічну ситуацію, політику, національні відносини, релігію, ідеологію тощо. Вона охоплює все більш значну частину населення, зростає роль її в суспільному житті. Для ефективного управління міграційними процесами на макро-, мезо- та мікроекономічному рівні важливим є аналіз науковий основних її закономірностей розвитку в умовах глобалізації світової економіки.

В Україні протягом останніх років серед економічно активного населення (віком від 15 до 70 років) за методологією Міжнародної організації праці (МОП) рівень безробіття визначається десь на рівні 7,4 – 7,5 % економічно активного населення [2, с. 10]. Це означає, що сьогодні приблизно 1,65 – 1,7 млн. осіб із загального числа економічно активного населення України є потенційними трудовими мігрантами. Реальна ж кількість трудових мігрантів із України щороку в середньому складає 1,2 млн. осіб. Потоки трудових мігрантів із України в різні країни розподіляються нерівномірно залежно від регіону їх проживання. Так, наприклад, із західного регіону України (Львівська, Закарпатська Рівненська, Волинська, Чернівецька, Івано-Франківська, Тернопільська області) 35 % трудових мігрантів їдуть в Італію; з південно-східного регіону (Одеська, Миколаївська, Херсонська, Запорізька, Дніпропетровська, Донецька, Луганська, Харківська області, Автономна Республіка Крим) 11 % – в Італію [3]. Серед лідеруючих країн ЄС, що створив максимально умови для трудових мігрантів, стала Польща. В 2015 - 2016 роках більш ніж півмільйона українців отримали право на тимчасове чи постійне проживання в цій країні. Урядова політика Польщі сприяє цьому. Нещодавно оголосило Міністерство з питань родини, праці та соціальної політики про плани урівняти заробітні плати поляків та найманих робітників з-закордону, стосується це особливо сезонної роботи в сільськогосподарському секторі економіки.

Особливістю міграційної ситуації та політики у нашій країні є те, що Україна виступає країною одночасно походження, призначення і транзиту мігрантів. Все це спричиняє, з одного боку, проблеми численні, а з другого – відкриває нові можливості, які пов'язані із міграцією. До позитивних факторів міграції для України насамперед треба віднести : поповнення дохідної частки платіжного балансу саме за рахунок грошових переказів українців за кордоном, що працюють; зменшення рівня зареєстрованого та прихованого безробіття в країні; повернення на батьківщину з накопичувальними знаннями, досвідом, матеріальними коштами для підвищення економічного розвитку країни; підвищення рівня життя членів родин трудових мігрантів; ввезення емігрантами різних матеріальних цінностей як автомобілів, тривалого користування товарів та грошових коштів. Сама для розбудови бізнес-клімату для розвитку малого та середнього підприємництва, зароблені кошти за кордоном могли б стати рушієм реформ та змін в економіці України.

Негативними факторами для нашої країни є те, що переважно втрачається краща частина робочої сили, найбільш кваліфіковані працівники країни; втрата сімейних цінностей у суспільстві; зменшення народжуваності; старіння нації, зростання демографічного навантаження на працюючих на внутрішньому ринку; повернення трудових мігрантів пенсійного віку; отримується менша частка податкових надходжень та національного доходу до бюджету; зростання цін на товари і послуги на внутрішньому ринку при існуючій низькій купівельній спроможності основної маси населення знижується інвестиційний рівень економіки в розвиток країни. Головною проблемою міграції з України є те, що країна наша втрачає молодь, яка має можливість під час навчання або після закінчення вузу виїхати за кордон на постійне проживання та роботу та висококваліфікованих спеціалістів, які бажають працювати за кордоном за заробітну плату у декілька разів вищу, аніж в Україні.

За даними НБУ заробітчани за 2016 рік в Україну надійшло понад \$5,4 млрд, що на 5,3% більше, ніж у 2015-му (2013 р. - 8,5 мільярда; 2014 р. - 6,5 мільярда доларів). Ця сума порівнянна з 20 % доходів держбюджету минулого року і становить 7 % ВВП [4].

Таким чином, на нашу думку, коли Україна стане членом ЄС, діяти почне безвізовий режим, відбудеться кількісне зростання трудової міграції, що приведе за собою до зростання кількості "народних" валютних надходжень. Переглянувши всі негативні наслідки зовнішньої міжнародної міграції з України виробити потрібно державну міграційну політику, яка могла б всі негативні наслідки подолати та використовувати раціонально позитивні для економічного розвитку країни. Наша країна, на жаль, досі є країною - донором, і масштаби трудової міграції міжнародної із нашої держави набувають катастрофічних рис з усіма можливими соціально - економічними, морально -

психологічними, політичними наслідками. Звичайно трудова міграція справляє великий аспектний вплив на суспільство, своєрідно вона позначається на демографічній ситуації, розвитку економіки та соціальної ринку праці, сфери тощо. Попри це все немає поправки до законодавства, які враховували би мігранта трудовий стаж до загального стажу для нарахування пенсій у майбутньому. Виходить, що людина може багато років пропрацювати за кордоном, заробити гроші, які в подальшому вкладатиме саме в українську економіку, однак так і не отримає від держави гідної пенсії. Пріоритетні напрямками вдосконалення політики міграційної, на нашу думку, є: політика щодо створення умов для зворотної міграції; політика призупинення втрат міграційних.

1. Закон України «Про зовнішню трудову міграцію Верховна Рада України» від 05.11.2015 № 761-VIII;

2. Львова І. Добре там, де нас нема / І. Львова // *Експрес* – 2016. - №12. – с. 10;

3. Міжнародна трудова міграція: аналіз ситуації та наслідків для України / О. М. Петроє, В. Т. Васильєв // *Вісник Національної академії державного управління при Президентові України. Серія : Державне управління.* – 2015. – № 4. – С. 93 - 100. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnadi_2015_4_16;

4. Як і звідки заробітчани передають гроші в Україну [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ukr.media/business/301330/>

5. Ясинчук Л. Вони від'їжджають / Л. Ясинчук // *Експрес*. – 2016. - № 7.

Тимуш А.Ю.

Котов Д.В.

здобувачі вищої освіти

Мазуркевич І.О.

к.е.н, доцент

Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ЗАКЛАДІВ РЕСТОРАННОГО ГОСПОДАРСТВА У ВІННИЦЬКІЙ ОБЛАСТІ

Ринок ресторанних послуг в Україні розвивається стрімкими темпами і характеризується високою мобільністю до адаптованістю до викликів з боку смаків та вподобань споживачів. Щороку кількість підприємств готельно-ресторанного бізнесу зростає. Так, в 2016 році кількість офіційно зареєстрованих підприємств даної сфери становила 139 од., що становить 15% віз загальної кількості підприємств регіону за видами економічної діяльності. Більшість з цих підприємств є малими або мікропідприємствами, що спричинено простотою ведення фінансової звітності та поданням податкових декларацій. Слід зазначити, що кількість середніх підприємств даної сфери бізнесу в 2016 році зменшилась на 2 підприємства, натомість кількість малих та мікропідприємств зросла на 5 суб'єктів господарювання.

Розвиток ринку готельно-ресторанного бізнесу супроводжувався певними змінами в організації роботи цих підприємств, трансформацією вимог до приготування та оформлення страв, посиленням уваги до потреб споживачів з урахуванням їх платоспроможності та соціального статусу. Важливим залишається забезпечення рівня обслуговування, який гарантує як безпеку споживання продуктів харчування, так і відповідність асортименту та властивостей реалізованої продукції й послуг рівню цін. Тому поряд із закладами ресторанного господарства з високими технологіями обслуговування створюються і такі, в яких використовується традиційна технологія приготування, подавання страв та обслуговування [2, с.8].